

A close-up of a human hand, palm up, reaching towards the top of the frame. The background is a bright blue sky with scattered white, fluffy clouds. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

IN THE NAME OF GOD

“His Name Shall Be Revered”

Grounded Theory

**Presentation by
Dr. rasoul raesi**

**Msc of Surgical
Internal Nursing**

**PhD in Health
Care Services
Management**

Study Designs

Research steps

- **Estimation process.**
 - The **entire process leading to an estimate** (study design, conduct, and analysis).

Study design classification

- Based on the study hypothesis
 - Descriptive
 - Analytical
- Based on the study units
 - Primary
 - Observational
 - Interventional
 - Secondary e.g. Systematic Review

Descriptive Studies

- Answer to Who, Where and When questions.
 - Description, but **not comparison**
 - Report based on Person, time and location
- Observation in one study group.
- Statistical estimation in one study group.

- Final goal
 - Description of the current status
 - Prevalence or burden of disease
 - Hypothesis generation
 - Example: sex ratio in multiple sclerosis

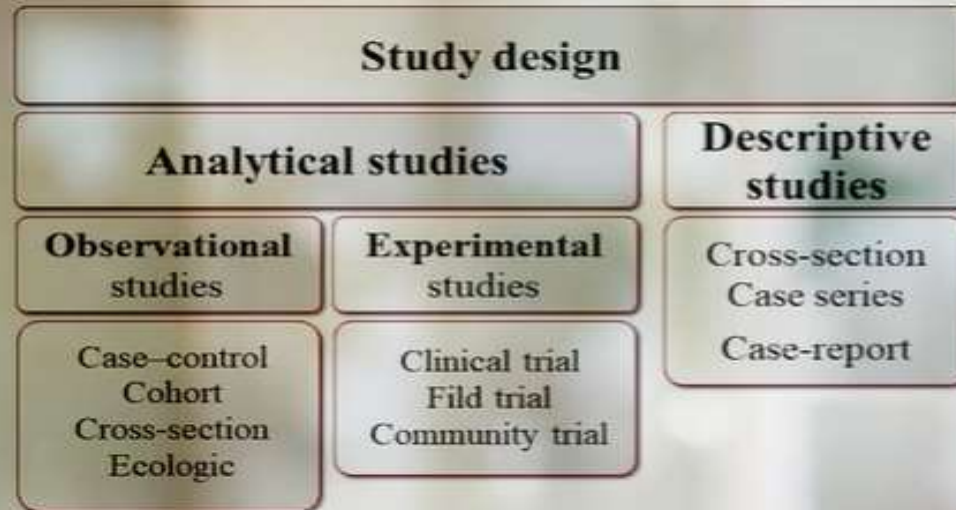

Analytical studies

- Comparison between 2 or more study groups
- Approve or rejection of the study hypothesis
- **Two main types**
 - Observational
 - Only observing the study exposure and outcome
 - Observing the natural relationships between exposure and outcome
 - Interventional
 - It is the randomization process that determine who will received and who will not receive the study intervention

Different study designs

روش تحقیق کمی و کیفی

کمی	کیفی
پرسشهای پژوهش: چقدر؟ چه میزان؟	پرسشهای پژوهش: چرا؟ چگونه؟
آزمون تئوری	توسعه تئوری
متغیرهای قابل اندازه گیری	متغیرهای تفسیرپذیر

پژوهش کمی

- به تحقیقی که از طریق داده‌های عددی و اطلاعات آماری انجام می‌شود، پژوهش کمی می‌گویند.
- در این روش، متغیرهای تعریف‌شده تحقیق با تجزیه و تحلیل اعداد و ارقام بررسی می‌شوند تا به کمک نتایج آماری داده‌ها بتوان فرضیه یا نظریه‌ای را تایید یا رد کرد.
- در این روش آنالیز اطلاعات به کمک نرم‌افزارهای پیشرفته به سرعت قابل انجام است و در کمترین زمان می‌شود داده‌های زیادی را تجزیه و تحلیل کرد و به تفسیرهای درست و شفافی دست یافت.

ویژگی‌های پژوهش کمی

- با اعداد و ارقام و به شکل جدول و نمودار بیان می‌شود.
- تجزیه و تحلیل آن با آنالیز آماری صورت می‌گیرد.
- بر آزمایش نظریات و فرضیات پژوهش متمرکز است.
- پرسش‌هایی کوتاه مطرح می‌کند.
- به تعداد زیادی پاسخ‌دهنده نیاز دارد.

پژوهش کیفی

- به تحقیقی که بر اساس تجزیه و تحلیل‌های غیرعددی و به صورت تجربی، فیزیکی و اکتشافی برای درک مفاهیم، نظرات، افکار و تجربیات در یک بستر کاملاً طبیعی و واقعی انجام می‌شود.
- با این روش، محقق به بینش و شناختی عمیق درباره موضوعی دست می‌یابد که درک کاملی از آن وجود ندارد و با استفاده از تئوری‌های مختلف و بررسی‌های موضوعی می‌تواند داده‌های پژوهش را آنالیز کند.
- همچنین پژوهشگر کیفی مشاهدات و تجزیه و تحلیل و تفسیرها را خودش انجام می‌دهد و بدین ترتیب می‌تواند مسائل یا فرصت‌های جدیدی را کشف کند و با کمک توصیفات دقیق تجربیات افراد آزمایش‌ها را ارتقا دهد.

ویژگی‌های پژوهش کیفی

- در قالب کلمات و به صورت غیر عددی بیان می‌شود.
- به بررسی نظرات، افکار، ایده‌ها و فرضیات متمرکز است.
- تجزیه و تحلیل‌های این روش به شکل جمع‌بندی، طبقه‌بندی و تفسیر اطلاعات است.
- پرسش‌های تشریحی مطرح می‌کند.
- به تعداد زیاد پاسخ‌دهندگان نیاز ندارد.

Grounded Theory

نظریه زمینه‌ای (بستر زاد، پایه)

پژوهش کیفی چیست؟

- پژوهشی است که در آن خبری از اندازه گیری نیست.
- یافته های آن از صافی فهم و تفسیر پژوهشگر می گذرد.

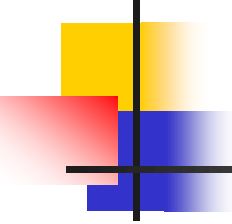
Types of Theories (Approach)

- **Formal (Deductive)**

از فرموله کردن یکسری ایده ها و مفاهیم موجود ساخته می شود.

- **Substantive (Inductive)**

از داده های عینی و طبیعی و مفاهیم مستخرج از داده ها در عرصه واقعی فرموله و تولید می شود.

■ گراند تئوری، نوعی روش پژوهش کیفی است که نخستین بار توسط **Strauss & Glaser** در سال ۱۹۶۷ در کتابی با همین نام به منظور اجرای پژوهش کیفی مطرح گردید که به طور خاص برای پژوهش های اکتشافی که در پی نظریه پردازی یا دستیابی به الگو هستند، مناسب است.

■ همچنین این روش پژوهشی به شکل استقرایی و اکتشافی بوده که به پژوهشگران در حوزه های موضوعی گوناگون این امکان را می دهد تا به جای اتکا به تئوری های موجود، خود به تدوین تئوری اقدام کنند.

ویژگی گراندد تئوری

- برای موقعیتی مناسب است که **دانش** ما در مورد آن **محدود** است و **تئوری** قابل اعتنا برای در آن موجود **نیست** که بتوان بر اساس آن فرضیه ای برای آزمون تدوین کرد.

مراحل انجام تئوری زمینه ای

■ تعیین سوال پژوهش

Research Question

■ انتخاب همکاران تحقیق (مشارکت کنندگان)

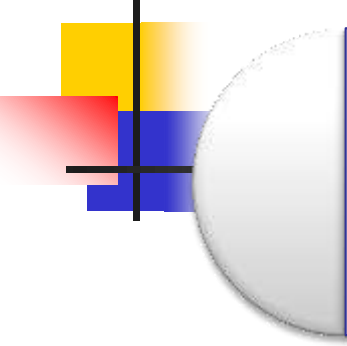
Selecting of Participants

■ جمع آوری داده ها و آنالیز آنها

Data Collection and Analysis

■ ارائه تئوری زمینه ای در مورد پدیده

Theoretical definition of phenomenon

مثالی از یک مطالعه کیفی به روش گراندد تئوری

■ عنوان:

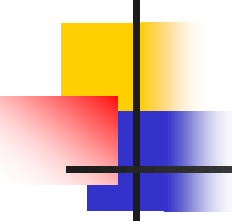
■ **ارائه مدل سبک زندگی سالم در دوران
پسا کرونا در نظام سلامت ایران**

روش انجام پژوهش

■ پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی است که با رویکرد نظریه داده بنیاد در سال ۱۴۰۱ صورت گرفت.

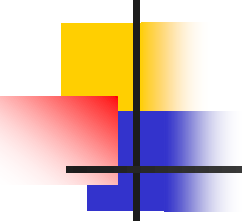
■ روش پژوهش کیفی، روشی است که به منظور به دست آوردن داده های ذهنی به کار می رود.

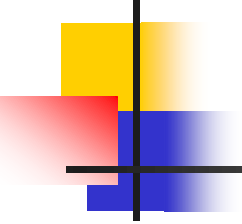
■ در مجموع، پژوهش کیفی به سوی درک دنیای طبیعی گرایش پیدا می کند و ماهیت آن کاملاً تفسیری است. از دلایل استفاده از روش کیفی می توان به شناسایی، طبقه بندی و استخراج مفاهیم براساس مطالعه متون یا مبتنی بر دیدگاه خبرگان اشاره کرد؛ بنابراین این مطالعه با هدف ارائه مدل سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران انجام شد.

■ در این روش هدف، شناخت و درک تجارب افراد از رویدادها و وقایع در بستری خاص است.

■ از آنجا که در مطالعه حاضر هدف جستجو و کشف نظر، ایده، طراحی و شناسایی پیامدهای موثر بر سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران با تکیه بر دیدگاه مشارکت کنندگان بود، از این روش استفاده شد.

-
-
- ایده اصلی نظریه داده بنیاد، این است که به جای آزمون فرضیه ها، از گزارش کلامی افراد در مورد تجاربشان، به منظور فراهم کردن مجموعه ای از مفاهیم نظری که به مهمترین شکل داده ها را توصیف می کند، استفاده گردد.

- طرح پژوهش مورد استفاده در این پژوهش داده بنیاد است که با تحلیل محتوای پنهان مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته به دنبال استخراج شاخص‌ها، عوامل موثر و پیامدهای سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران و در نهایت ارائه مدل ارائه مدل سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران بوده است.

- این پژوهش با استفاده از روش پژوهش کیفی، نظریه داده بنیاد انجام شده است زیرا تاثیرات سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران مشخص نیست. از طریق طراحی مدل به دنبال یافتن رابطه ها و شفاف سازی نقش‌ها می‌باشد.

به سه دلیل این پژوهش از طرح پژوهش داده بنیاد تبعیت نموده است.

- ۱- **سوالات** این پژوهش از نوع **چیستی** و به دنبال مفهوم سازی است.
- ۲- پژوهش حاضر، داده‌های **کیفی** و **اولیه** را از **مصاحبه شونده‌گان** کسب می‌کند لذا واقعیت‌های موجود در چرایی نقش سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران را بازنمایی می‌کند.
- ۳- محقق با بررسی **پیشینه پژوهش** به این مهم دست یافت که پژوهشی جامع و کامل با رویکرد بومی با شرایط سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، فناوری، زیست محیطی و جامعه شناختی ایران وجود **ندارد**.

۱- تعیین پرسش پژوهش

Question Research

■ در این مرحله، سوالات به شکل **نیمه ساختاریافته** است که با توجه به پیشینه ادبیات، مشارکت و راهنمایی های اساتید و متخصصان این حوزه صورت گرفت. سوالات اصلی در این پژوهش عبارت بودند از:

- - عوامل موثر بر سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران چیست؟
- - مولفه های سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران چیست؟
- - فرصت های ایجاد شده برای سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران چیست؟
- - تهدیدهای ایجاد شده برای سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران چیست؟
- - پیامدهای سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت ایران چیست؟

۲- انتخاب مشارکت کنندگان Selecting of Participants

- نمونه گیری به **شکل هدفمند**، از میان خبرگان و آگاهان مرتبط با حوزه سبک زندگی انجام شد تا اطلاعات زیادی در مورد موضوع پژوهش ارائه دهند.
- جامعه آماری پژوهش، همه اساتید و صاحب نظران با مدرک دکتری تخصصی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد بودند که نهایتاً ۱۵ نفر با توجه به معیارهای ورود و خروج به مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند.
- در پژوهش حاضر، مشارکت کنندگانی که بیشترین اطلاع و تجربه را در خصوص موضوع تحقیق در حوزه های جامعه شناسی، روانشناسی، پزشکی، مدیریتی و اپیدمیولوژی داشتند انتخاب شدند.

معیارهای اصلی در انتخاب مشارکت کنندگان

- رضایت به شرکت در مطالعه، دارا بودن مدرک دکتری تخصصی، حداقل ۵ سال سابقه کار در حوزه تخصصی خود، صاحب نظر بودن در حوزه های روانشناسی، پزشکی، جامعه شناسی و اپیدمیولوژی، دارای تجربه فعالیت علمی یا عملی درمورد تاثیرات سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا در نظام سلامت، دارا بودن حداکثر تمایز، از نظر حوزه فعالیت، نوع فعالیت و حضور در حوزه ها در سطوح مختلف اجتماعی، داشتن تجربیات متفاوت و متنوعی از موضوع پژوهش بود.

۳- جمع آوری داده ها

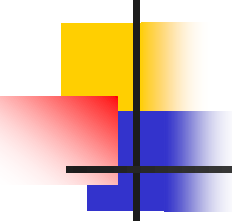
Data Collection and Analysis

- نمونه‌گیری نظری فرآیندی از جمع‌آوری داده‌ها برای تولید نظریه است که در آن تحلیل‌گر به طور مشترک کدها را جمع‌آوری می‌کند و داده‌ها را تجزیه و تحلیل می‌کند و تصمیم می‌گیرد چه داده‌هایی را در گام بعدی گردآوری کند و کجا پیدا کند، تا نظریه‌ای را در زمان ظهور ایجاد کند.
- نمونه‌گیری نظری تا زمانی که مقوله‌ها به اشباع نظری برسند، ادامه پیدا می‌کند. در مطالعات کیفی، **اشباع داده‌ها** به این معنا است که دیگر داده جدیدی تولید نشود.

انواع مصاحبه در تحقیق کیفی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند.

- مصاحبه ساختارمند
- مصاحبه نیمه ساختاریافته
- مصاحبه بدون ساختار

■ ابزار پژوهش، سوالات و روش گردآوری داده ها در پژوهش، مصاحبه نیمه ساختار یافته بود که به شکل حضوری انجام شد. مصاحبه ها از نفر ۱۳ به بعد، نشان دهنده مشابهت در پاسخ های ارائه شده با پاسخ های قبلی بود. همچنین چیزی به یافته ها اضافه نشد و نتایج مصاحبه به حد اشباع (Saturation) رسید، اما برای اطمینان بیشتر، مصاحبه تا ۱۵ نفر ادامه یافت اما مقوله جدیدی از ۲ مصاحبه آخر به دست نیامد.

■ در مطالعه حاضر مصاحبه ها از نوع نیمه ساختاریافته بود و با حضور پرسشگر در محل کار و با هماهنگی قبلی صورت گرفت. زمان مصاحبه به طور تقریبی ۴۵ تا ۶۰ دقیقه و در ۲ روز کاری بود. مقوله های موجود در این مطالعه به یافته های استخراج شده از پاسخ شرکت کنندگان به سوالات مصاحبه مربوط می شد.

۴- تحلیل داده ها

Data analysis

- برای تحلیل داده ها از روش گراند تئوری نظام مند (Systematic) استفاده شد.
- براساس این طرح، برای تحلیل داده های کیفی گردآوری شده لازم است تا سه مرحله کدگذاری باز - محوری - انتخابی صورت گیرد تا درنهایت، پارادایمی منطقی یا تصویر عینی از نظریه خلق شده ارائه گردد.
- پس از هر مصاحبه، همه متن ها مرتب، دسته بندی و بلافاصله تجزیه و تحلیل شدند و همزمان با جمع آوری داده ها، کدگذاری طی سه مرحله کدگذاری باز (Open Coding)، کدگذاری محوری (Axial Codin) و انتخابی (Select Coding) صورت گرفت.
- تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار مکس کیودا صورت گرفت.

کدگذاری باز

■ : متن مصاحبه ها خط به خط خوانده شده و پس از چندین بار خواندن کل متن، کدبندی آن صورت می گیرد. سپس اگر یک یا چندین پاراگراف، معنایی را به ذهن متبادر کند، آن بخش به عنوان یک واحد، مدنظر قرار می گیرد.

■ همچنین واحد معنایی تغلیظ می شود تا در قالب یک یا چند جمله کوتاه درآید. این رویه تحلیل در کل متن مصاحبه ها انجام می شود، سپس دسته بندی آنها از نظر معنایی در طبقات اصلی قرار می گیرد

جدول ۴-۶: نمونه کدگذاری اولیه از متن مصاحبه

کد اولیه	متن مصاحبه
اهمیت یافتن سلامت روح و روان	<p>سبک زندگی در دوران پسا کرونا با سبک زندگی قدیم متفاوت است. روحیات افراد تغییر کرده است. افراد زیادی هستند که دچار استرس ناشی از دست دادن افراد خانواده و دوستان خود هستند. فعالیت کسب و کارهایی که به طور مستقیم از بحران کرونا متاثر شده اند به شدت کاهش یافته و در نتیجه آن و افزایش بیکاری، درآمد و رفاه خانواده های زیادی تحت تاثیر قرار گرفته است. علائم اضطراب و افسردگی در میان کودکان، نوجوانان و بزرگسالان افزایش یافته است. بنابراین سبک زندگی در دوران کرونا تغییر یافته است و سبک زندگی افراد نسبت به گذشته بیشتر متوجه سلامت می باشد. و باید یک سبک زندگی روانی سالم باشد سبکی که در آن سلامت روان در اولویت قرار گیرد.</p>
اهمیت یافتن بهداشت در تمام شئون زندگی افراد	<p>افراد نسبت به گذشته بیشتر متوجه سلامت می باشد. و باید یک سبک زندگی روانی سالم باشد سبکی که در آن سلامت روان در اولویت قرار گیرد.</p>
افزایش توان مقابله با رویداد غیرمنتظره	<p>این سبک زندگی با بهداشتی شدن همراه است یعنی مفاهیمی همچون ضد عفونی کردن، رعایت کردن، مراقبت کردن، فاصله گیری، شست و شوی مکرر دست ها... همراه است. افراد باید در این دوران مفهوم استقامت را در خود شکل دهند و برای بوجود آمدن این مفهوم در شخصیت خود تلاش کنند. فرد باید بتواند سلامت روان شناختی خود را در مواجهه با سختی ها حفظ کند. فرد باید قدرت پذیرش بالایی برای هر گونه اتفاق ناخواسته و پیش بینی نشده داشته باشد. این پذیرش کمک می کند تا فرد لعطاف پذیری داشته باشد و بتواند با توجه به شرایط موجود، اهداف جدیدی را در زندگی خود جایگزین کند. بنابراین یکی از مولفه های سبک زندگی پسا کرونا، زندگی با پذیرش و لعطاف پذیر و تا آور می باشد.</p>
اهمیت سبک زندگی سالم	<p>این سبک زندگی با بهداشتی شدن همراه است یعنی مفاهیمی همچون ضد عفونی کردن، رعایت کردن، مراقبت کردن، فاصله گیری، شست و شوی مکرر دست ها... همراه است. افراد باید در این دوران مفهوم استقامت را در خود شکل دهند و برای بوجود آمدن این مفهوم در شخصیت خود تلاش کنند. فرد باید بتواند سلامت روان شناختی خود را در مواجهه با سختی ها حفظ کند. فرد باید قدرت پذیرش بالایی برای هر گونه اتفاق ناخواسته و پیش بینی نشده داشته باشد. این پذیرش کمک می کند تا فرد لعطاف پذیری داشته باشد و بتواند با توجه به شرایط موجود، اهداف جدیدی را در زندگی خود جایگزین کند. بنابراین یکی از مولفه های سبک زندگی پسا کرونا، زندگی با پذیرش و لعطاف پذیر و تا آور می باشد.</p>
مهارت و صلاحیت فردی	<p>این سبک زندگی با بهداشتی شدن همراه است یعنی مفاهیمی همچون ضد عفونی کردن، رعایت کردن، مراقبت کردن، فاصله گیری، شست و شوی مکرر دست ها... همراه است. افراد باید در این دوران مفهوم استقامت را در خود شکل دهند و برای بوجود آمدن این مفهوم در شخصیت خود تلاش کنند. فرد باید بتواند سلامت روان شناختی خود را در مواجهه با سختی ها حفظ کند. فرد باید قدرت پذیرش بالایی برای هر گونه اتفاق ناخواسته و پیش بینی نشده داشته باشد. این پذیرش کمک می کند تا فرد لعطاف پذیری داشته باشد و بتواند با توجه به شرایط موجود، اهداف جدیدی را در زندگی خود جایگزین کند. بنابراین یکی از مولفه های سبک زندگی پسا کرونا، زندگی با پذیرش و لعطاف پذیر و تا آور می باشد.</p>

کدگذاری محوری

■ هدف این مرحله برقراری رابطه بین مقوله های تولید شده در مرحله کدگذاری باز است. این کدگذاری، به این دلیل که حول محور یک مقوله تحقق می یابد محوری نامیده می شود. در این مرحله، پژوهشگر یکی از مقولات را به عنوان مقوله محوری انتخاب کرده، سپس آن را تحت عنوان پدیده محوری در مرکز فرآیند مورد کاوش قرار می دهد و ارتباط سایر مقولات را با آن مشخص می کند.

■ . مقوله ای که به عنوان مقوله محوری انتخاب می شود، باید به قدر کافی انتزاعی بوده تا بتوان سایر مقولات اصلی را به آن ربط داد

کد اولیه	مقوله فرعی مرتبه دوم	مقوله فرعی مرتبه اول	مقوله اصلی	کد محوری
	تبدیل تهدیدات به فرصت ها		روانشناختی	
	تبیین مفاهیم مشترک نظام ارزشی مشترک			
	ایجاد آرامش روحی و روانی	شادکامی		
	کاهش دادن آثار منفی زندگی افراد			
	افزایش امید به زندگی و بالابردن شاخص های سلامتی	امید به زندگی		
	القا و تزریق مثبت اندیشی و امید در جامعه			
	سازگاری با شرایط			
	تاب آوری اجتماعی			

کدگذاری انتخابی

- مضمون های استخراج شده از مراحل قبل در قالب یک یا چند طبقه مرکزی یا محوری و به صورت انتخابی دسته بندی شدند

عوامل موثر بر سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا

	هنجارهای فرهنگی	هنجارهای هوشمندانه فرهنگی	مدیریت بحران	
			خرید محصولات مرتبط با بهداشت و سلامت	
			مشارکت دانشگاهیان در ارتقای تعاملات فرهنگی	
		فرهنگ غالب در جامعه	بازنگری در مفهوم انسجام و همبستگی افراد خانواده	
			مهارت و صلاحیت فردی	
			به‌کارگیری استعدادها و مهارت‌های موجود	
		تعصب و پیگیری سبک زندگی مدرن	استفاده از تجربیات گذشته و عبور از بحران‌ها	
			تحفه به نقش . اهمیت افراد در جامعه	

جدول ۴: خلاصه کدهای محوری و مقوله بندی‌ها

شناسه	مقوله اصلی	کد محوری	نشانگر
AA1	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	مولفدهای سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا	A
AA2	تاب‌آوری		
AA3	دستیابی به روحیه فعال در جامعه		
AA4	توسعه اقتصادی		
AA5	مدیریت هوشمند		
AA6	توسعه سلامت اجتماعی		
BA1	ارتقای سرمایه‌های اجتماعی	پیامدهای سبک زندگی سالم در دوران پسا کرونا	B
BA2	ارتقای سرمایه‌های روانشناختی		
BA3	حرکت به سوی توسعه یافتگی		

